

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α' ΒΑΘΜΟΥ

Λειτουργία δημοτικών κοινοτήτων

Αριθμός Εγκυκλίου: 94

Α.Π.: 8050/26-01-2024

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	2
1. Γενικά για τις δημοτικές κοινότητες	2
2. Όργανα διοίκησης δημοτικών κοινοτήτων	4
3. Αρμοδιότητες οργάνων διοίκησης δημοτικών κοινοτήτων	4
4. Δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό έως και διακόσιους (200) κατοίκους - Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	6
5. Δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από διακόσιους έναν (201) κατοίκους και άνω.....	8
Α. Πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας	8
Β. Συμβούλιο δημοτικής κοινότητας.....	9
Σύγκληση.....	9
Απαρτία - λήψη αποφάσεων	11
Πρακτικά συνεδρίασης.....	14
Κώλυμα συμμετοχής συμβούλου σε συνεδριάσεις του συμβουλίου.....	15
Ανεξαρτητοποίηση – διαγραφή μέλους συμβουλίου δημοτικής κοινότητας.....	16
Υποχρεώσεις συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων	16
6. Δημοσίευση - εκτελεστικότητα αποφάσεων οργάνων διοίκησης δημοτικών κοινοτήτων.....	17
7. Έλεγχος νομιμότητας	18
8. Διαδικασία υλοποίησης αποφάσεων οργάνων κοινότητας	19
9. Συμμετοχή προέδρων και προέδρων συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	20
10. Συνέλευση κατοίκων δημοτικής κοινότητας	21
11. Λειτουργία αποκεντρωμένων υπηρεσιακών μονάδων.....	21
12. Γραμματειακή υποστήριξη.....	22
13. Χρήση σφραγίδας	22
14. Χρήση πρωτοκόλλου	22
15. Παράρτημα: Ισχύουσα νομοθεσία	24

Οι δημοτικές κοινότητες συνιστούν μονάδες δημοτικής αποκέντρωσης που λειτουργούν εντός του νομικού προσώπου του δήμου. Η λειτουργία τους θεμελιώνεται στην εκπροσώπηση της τοπικής κοινωνίας, καθώς διαθέτουν δικά τους όργανα διοίκησης που εκλέγονται από το σώμα των δημοτών σε συγκεκριμένη εδαφική περιφέρεια του δήμου. Οι δημοτικές κοινότητες, ωστόσο, δεν αποτελούν αυτοτελείς διοικητικές οντότητες αλλά εντάσσονται στην οργανωτική δομή του δήμου, τα κεντρικά όργανα του οποίου (δήμαρχος, δημοτικό συμβούλιο, δημοτική επιτροπή) είναι επιφορτισμένα με τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, με αφορμή την έναρξη της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (1/1/2024 – 31/12/2028) και την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών που εξελέγησαν κατά τις πρόσφατες εκλογές της 8^{ης} Οκτωβρίου 2023, με την παρούσα εγκύκλιο επιχειρείται να δοθούν όλες οι δυνατές διευκρινίσεις και πληροφορίες για θέματα που άπτονται της λειτουργίας των δημοτικών κοινοτήτων.

1. Γενικά για τις δημοτικές κοινότητες

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης», [Α' 87](#)) δημοτικές κοινότητες¹ αποτελούν²:

1. Τα τοπικά διαμερίσματα, ανεξαρτήτως πληθυσμού, που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 ([Α' 114](#))³, δηλ.:

¹ Όλες οι δημοτικές κοινότητες της χώρας εμφανίζονται στην υπ' αριθμ.64436/01.08.2023 (Β'4821) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, καθώς και στη «Βάση Δεδομένων Δήμων-Δημοτικές Εκλογές 2019», στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών: <https://www.ypes.gr/ekloges/dimotikes-kai-perifereiakes-ekloges/cat-eguklioii--dimotikes-kai-perifereiakes-ekloges>

² Σε ότι αφορά την εξέλιξη της χρήσης των όρων που έχουν χρησιμοποιηθεί διαχρονικά για να περιγράψουν τους θεσμούς ενδοδημοτικής αποκέντρωσης σημειώνονται τα εξής: με την εφαρμογή του σχεδίου «Καποδίστριας» οι υφιστάμενοι τότε Ο.Τ.Α., δηλ. οι δήμοι ή οι κοινότητες που καταργήθηκαν και συγχωνεύθηκαν αναγνωρίστηκαν ως εδαφικές και διοικητικές διαιρέσεις του νέου Ο.Τ.Α. που προέκυψε από τη συνένωση και αποτέλεσαν τα δημοτικά ή κοινοτικά διαμερίσματα, αναλόγως με το αν ο νεοσυσταθείς Ο.Τ.Α. ήταν δήμος ή κοινότητα. Εν συνεχεία, τα δημοτικά ή κοινοτικά διαμερίσματα με τον ν. 3463/2006 μετονομάστηκαν σε τοπικά διαμερίσματα. Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη», εξάλλου, τα τοπικά διαμερίσματα του «Καποδίστρια» διαδέχθηκαν οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες ως μονάδες ενδοδημοτικής αποκέντρωσης, με κύριο κριτήριο διάκρισης μεταξύ τους το πληθυσμιακό. Ακολούθως, με την εφαρμογή του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης», [Α' 133](#)) όλες οι δημοτικές και οι τοπικές κοινότητες μετονομάστηκαν σε κοινότητες, ενώ τέλος, με τη θέση σε ισχύ του ν.4804/2021 ([Α' 90](#)) (άρθρο 85) όλες οι κοινότητες μετονομάστηκαν σε δημοτικές κοινότητες.

- α) οι δήμοι και οι κοινότητες που καταργήθηκαν και συγχωνεύθηκαν με το άρθρο 1 του ν.2539/1997 ([Α' 244](#)) (Σχέδιο «Καποδίστριας»)⁴,
- β) οι δήμοι και οι κοινότητες που καταργήθηκαν κατόπιν εθελούσιας συνένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1416/1984 ([Α' 18](#)) και 1622/1986 ([Α' 92](#))⁵.
2. Οι δήμοι και οι κοινότητες που καταργήθηκαν κατόπιν εθελούσιας συνένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 410/1995 ([Α' 231](#)) περί ένωσης δήμων και κοινοτήτων⁶.
3. Οι δήμοι και οι κοινότητες που δεν αποτελούνταν από τοπικά διαμερίσματα καθώς δεν είχαν υποστεί μεταβολή με το σχέδιο «Καποδίστριας», καταργήθηκαν όμως και συγχωνεύθηκαν με τον «Καλλικράτη»⁷.
4. Πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη την εδαφική περιφέρεια ενός νησιού και δε συνέστησαν δήμο σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3852/2010⁸.
5. Τα δημοτικά διαμερίσματα, στα οποία διαιρούνται οι οικισμοί που αποτελούν έδρες δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 μονίμων κατοίκων. Οι δημοτικές αυτές κοινότητες εξακολουθούν να υφίστανται εφόσον έχει εκδοθεί προεδρικό διάταγμα διαίρεσης δημοτικών διαμερισμάτων ανεξαρτήτως μεταγενέστερων πληθυσμιακών αλλαγών⁹.

³ Άρθρο 2, παρ. 2, πρώτο εδάφιο του ν.3852/2010, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παρ. 4 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

⁴ Για παράδειγμα, ο Δήμος Σαλαμίνας και η Κοινότητα Αιαντείου καταργήθηκαν και συγχωνεύθηκαν με τον ν.2539/1997 προκειμένου να συσταθεί ο καποδιστριακός δήμος Σαλαμίνας, αποτελώντας τοπικά διαμερίσματα του δήμου αυτού και εν συνεχεία δημοτικές κοινότητες του καλλικρατικού δήμου Σαλαμίνας.

⁵ Για παράδειγμα, οι Κοινότητες Τυχερού και Φυλαχτού της Επαρχίας Σουφλίου Νομού Έβρου, συγχωνεύθηκαν και συνενώθηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.1416/1984, στον Δήμο Τυχερού, αποτελώντας τοπικά διαμερίσματα του δήμου αυτού, ενώ μετά τις μεταβολές που επήλθαν με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης αποτελούν δημοτικές κοινότητες του Δήμου Σουφλίου.

⁶ Για παράδειγμα, οι κοινότητες Νέων Παλατιών, Σκάλας Ωρωπού και Ωρωπού του Νομού Αττικής, οι οποίες συνενώθηκαν στον Δήμο Ωρωπίων με το π.δ. 210/2002 ([Α' 201](#)).

⁷ Για παράδειγμα, οι Δήμοι Αγίων Αναργύρων και Καματερού, στους οποίους δεν είχε επέλθει μεταβολή με το σχέδιο «Καποδίστριας», συγχωνεύθηκαν με τον «Καλλικράτη» στον Δήμο Αγίων Αναργύρων – Καματερού, και αποτελούν δημοτικές κοινότητες του δήμου αυτού.

⁸ Πρόκειται για τις δημοτικές κοινότητες:

- Θηρασίας του Δήμου Θήρας
- Ερεϊκούσης, Μαθρακίου και Οθωνών του Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων
- Αντικυθήρων του Δήμου Κυθήρων
- Καλάμου και Καστού του Δήμου Λευκάδας
- Δονούσης, Ηρακλειάς, Κουφονησίων και Σχοινούσας του Δήμου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων

⁹ Με τις διατάξεις του άρθρου 117 του ν. 3463/2006 προβλέφθηκε ότι οι δήμοι που έχουν πληθυσμό πάνω από 100.000 κατοίκους μπορούν να διαιρεθούν σε διαμερίσματα, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Για τον καθορισμό τους προβλεπόταν η έκδοση προεδρικού διατάγματος με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη δημοτικού συμβουλίου. Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκαν οκτώ (8) προεδρικά διατάγματα για τους δήμους: Αθηναίων ([Α' 246/1981](#)), Θεσσαλονίκης ([Α' 74/1985](#)), Πειραιά ([Α' 100/1982](#)), Πατρέων ([Α' 154/1994](#)), Καλλιθέας και Ηρακλείου Κρήτης ([Α' 185/2006](#)), Λαρισαίων ([Α' 193/2006](#)), και Περιστερίου ([Α' 198/2006](#)). Με τις

2. Όργανα διοίκησης δημοτικών κοινοτήτων

Τα όργανα διοίκησης των δημοτικών κοινοτήτων¹⁰ διαφοροποιούνται ανάλογα με τον πληθυσμό της κάθε κοινότητας. Ειδικότερα, στις μικρές δημοτικές κοινότητες, αυτές δηλ. που έχουν **μόνιμο πληθυσμό έως και διακόσιους (200) κατοίκους**, προβλέπεται ένα μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης, ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας. Αντίθετα, στις μεγαλύτερες δημοτικές κοινότητες, αυτές με μόνιμο πληθυσμό **από διακόσιους έναν (201) κατοίκους και άνω**, προβλέπεται η ύπαρξη τόσο συλλογικού (συμβούλιο δημοτικής κοινότητας), όσο και μονοπρόσωπου (πρόεδρος του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας) οργάνου διοίκησης.

Ο αριθμός των μελών του συμβουλίου κοινότητας διαφοροποιείται ανάλογα με τον πληθυσμό της και διαμορφώνεται ως εξής:

Μόνιμος πληθυσμός δημοτικής κοινότητας	Αριθμός μελών συμβουλίου
201 - 2.000 κάτοικοι	3 μέλη
2.001 - 10.000 κάτοικοι	5 μέλη
10.001 - 50.000 κάτοικοι	11 μέλη
50.001 και άνω κάτοικοι	15 μέλη

4

3. Αρμοδιότητες οργάνων διοίκησης δημοτικών κοινοτήτων

Τα όργανα διοίκησης των δημοτικών κοινοτήτων, συμμετέχουν κατά περίπτωση στη διαδικασία λήψης απόφασης από τα όργανα διοίκησης του δήμου τα οποία και είναι επιφορτισμένα με τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

διατάξεις του άρθρου 2 του ν.3852/2010 τα εν λόγω δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνται οι οικισμοί έδρες δήμων, με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων, μετονομάστηκαν σε δημοτικές κοινότητες. Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 5043/2023 (Α'91 Α) προβλέφθηκε ότι οι εν λόγω δημοτικές κοινότητες εξακολουθούν να υφίστανται αν έχει εκδοθεί προεδρικό διάταγμα διαίρεσης δημοτικών διαμερισμάτων, ανεξαρτήτως μεταγενεστέρων πληθυσμιακών αλλαγών.

¹⁰ Άρθρο 4 του ν. 4804/2021.

Οι αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης των δημοτικών κοινοτήτων περιγράφονται αναλυτικά στα άρθρα 81 [«Αρμοδιότητες προέδρου συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων»], 82 [«Αρμοδιότητες προέδρου κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων»] και 83 [«Αρμοδιότητες συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων»] του ν.3852/2010¹¹, ¹². Πρόκειται για αρμοδιότητες, κυρίως, γνωμοδοτικού χαρακτήρα, οι οποίες ασκούνται στα όρια της συγκεκριμένης δημοτικής κοινότητας είτε με πρωτοβουλία των οργάνων της δημοτικής κοινότητας είτε κατόπιν παραπομπής από τα αρμόδια όργανα του δήμου.

Επιπρόσθετα, ο δήμαρχος, με απόφασή του που δημοσιεύεται σε μια (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στους προέδρους δημοτικών κοινοτήτων ή στα συμβούλια

¹¹ Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ. 2 του ν. 5043/2023, «όπου στα άρθρα 62, 76, 79, 80, **81, 82**, 83 και 83Α του ν. 3852/2010 (Α` 87), στο άρθρο 77 του ν. 4172/2013 (Α` 167) και στα άρθρα 28, 29 και 30 του ν.4804/2021, καθώς και στην λοιπή κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων», «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μεγαλύτερο ή ίσο των τριακοσίων ενός (301) κατοίκων» και «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως και τριακόσιους (300) κατοίκους», νοούνται οι «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των διακοσίων (200) κατοίκων», «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μεγαλύτερο ή ίσο των διακοσίων ενός (201) κατοίκων» και «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως και διακόσιους (200) κατοίκους», αντιστοίχως». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 26, παρ. 1 του ν. 5056/2023, από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, η οικονομική επιτροπή, η επιτροπή ποιότητας ζωής και η εκτελεστική επιτροπή των δήμων καταργούνται και τις αρμοδιότητές τους ασκεί η δημοτική επιτροπή.

¹² Η ισχύουσα νομοθεσία παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας εγκυκλίου. Εκτός από τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στα σχετικά άρθρα, το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας επιπρόσθετα:

- αποφασίζει για τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης και λειτουργίας παιδοτόπων (άρθρο 9, παρ. 1 της αρ. 43650/08.06.2019 Κ.Υ.Α. (B'2213),
- καταρτίζει σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας που, κατόπιν ελέγχου από την οικεία δημοτική επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου (άρθρο 86, παρ. 2 του ν.3852/2010 σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 5056/2023, A' 163),
- εισηγείται στη δημοτική επιτροπή τις δράσεις και τα έργα τοπικού χαρακτήρα που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου, ανάλογα με τις ανάγκες των κατοίκων της περιφέρειάς του (άρθρο 86, παρ. 4 του ν. 3852/2010 σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν.5056/2023).
- παρέχει στο δημοτικό συμβούλιο σύμφωνη γνώμη, σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο των 100.000 κατοίκων, σχετικά με τον ανακαθορισμό ή όχι του αριθμού και των ορίων των κοινοτήτων (άρθρο 283, παρ. 5 του ν. 3852/2010).

Επίσης, ο πρόεδρος δημοτικής κοινότητας με πληθυσμό έως και διακοσίους (200) κατοίκους καθώς και το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας, παρέχουν στο δημοτικό συμβούλιο σύμφωνη γνώμη σχετικά με το ενδεχόμενο συγχώνευσης δημοτικών κοινοτήτων ή ένταξή τους σε άλλον όμορο δήμο (άρθρο 283, παρ. 5 του ν. 3852/2010). Τέλος, ο πρόεδρος δημοτικής κοινότητας και ο πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας προσκαλείται υποχρεωτικά στη δημοτική επιτροπή και δικαιούται να λάβει τον λόγο όταν συζητούνται θέματα που αφορούν τη δημοτική κοινότητά του (άρθρο 75 παρ. 8 του ν.3852/2010 σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 5056/2023).

δημοτικών κοινοτήτων¹³. Επίσης, το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και η οποία δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα του νομού και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου, μπορεί να μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του στους προέδρους δημοτικών κοινοτήτων ή στα συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων¹⁴. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται μέσα στα όρια της οικείας κοινότητας. Από τη δυνατότητα μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων εξαιρούνται:

- α) η έκδοση κανονιστικών πράξεων, οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 79 του ν.3463/2006 ή άλλης νομοθετικής εξουσιοδότησης,
- β) η επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων,
- γ) η σύναψη δανείων,
- δ) η σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και η εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και
- ε) οι αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

6

Αν για οποιονδήποτε λόγο ο πρόεδρος ή το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας δεν ασκεί τις αρμοδιότητές του, τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανά του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από εισήγηση του δημάρχου ή του τυχόν αρμόδιου, ορισμένου κατά τόπον, αντιδημάρχου¹⁵.

4. Δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό έως και διακόσιους (200) κατοίκους - Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας

Όπως έχει ήδη λεχθεί, στις δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό έως και διακόσιους (200) κατοίκους εκλέγεται ένα μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης, ο πρόεδρος. Πρόεδρος εκλέγεται **ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος του συνδυασμού που συγκέντρωσε στη δημοτική κοινότητα την πλειοψηφία των έγκυρων ψηφοδελτίων** και σε

¹³ Άρθρο 84, παρ. 1 του ν. 3852/2010

¹⁴ Άρθρο 84, παρ. 2 του ν. 3852/2010.

¹⁵ Άρθρο 84, παρ. 3 του ν. 3852/2010.

περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο¹⁶. Καθώς ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας ορίζεται ρητά από το νόμο και εκλέγεται απευθείας από το εκλογικό σώμα, **μετά την ορκωμοσία του αναλαμβάνει τα καθήκοντά του χωρίς να απαιτείται καμία πρόσθετη διαδικασία.**

Πρόεδρος δημοτικής κοινότητας δύναται να παραιτηθεί, με δήλωσή του η οποία υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο δήμαρχο. Η παραίτηση καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επόμενη της κατάθεσης της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο του οικείου δημάρχου¹⁷. Σε περίπτωση κένωσης της θέσης του προέδρου δημοτικής κοινότητας για οποιονδήποτε λόγο κατά τη διάρκεια της αυτοδιοικητικής περιόδου, το αξίωμα καταλαμβάνει ο επόμενος υποψήφιος πρόεδρος του ίδιου συνδυασμού, κατά σειρά σταυρών προτίμησης που έλαβε στη δημοτική κοινότητα¹⁸.

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών προέδρων της δημοτικής κοινότητας, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει δημοτικό σύμβουλο ο οποίος εκτελεί χρέη προέδρου της δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου. Επίσης, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει με απόφασή του δημοτικό σύμβουλο ως πρόεδρο δημοτικής κοινότητας στην περίπτωση που στην δημοτική κοινότητα αυτή δεν έχει ανακηρυχθεί υποψήφιος πρόεδρος από το αρμόδιο δικαστήριο¹⁹.

7

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του προέδρου δημοτικής κοινότητας αυτός αναπληρώνεται, ως προς την άσκηση των καθηκόντων του, από τον δήμαρχο²⁰.

¹⁶ Άρθρο 80, παρ. 1 του ν. 3852/2010.

¹⁷ Άρθρο 39, παρ. 2 του ν. 4804/2021.

¹⁸ Άρθρο 40, παρ. 2 του ν. 4804/2021.

¹⁹ Άρθρο 40, παρ. 6 του ν. 4804/2021. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη πρόβλεψη αφορά δημοτικές κοινότητες στις οποίες κατά τις πρόσφατες αυτοδιοικητικές εκλογές υπήρξε υποψηφιότητα για τη θέση του προέδρου πλην όμως ο υποψήφιος πρόεδρος δεν ανακηρύχθηκε από το αρμόδιο δικαστήριο και επομένως δεν έλαβε μέρος στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Στις περιπτώσεις αυτές το δημοτικό συμβούλιο πρέπει να λάβει σχετική απόφαση με την οποία να ορίζει δημοτικό σύμβουλο ως πρόεδρο δημοτικής κοινότητας.

²⁰ Αυτό γιατί ο δήμαρχος αποτελεί μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης του δήμου.

5. Δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από διακόσιους έναν (201) κατοίκους και άνω

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από διακόσιους έναν (201) κατοίκους και άνω, διοικούνται από το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας και από τον πρόεδρο του συμβουλίου αυτού.

Α. Πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας

Πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας με πληθυσμό από διακόσιους έναν (201) έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους²¹ ορίζεται ο **σύμβουλος του πρώτου σε εκλογική δύναμη συνδυασμού στη δημοτική κοινότητα ο οποίος έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης** σύμφωνα με την απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο πρωτοδικείο, και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Αντίστοιχα, στις δημοτικές κοινότητες **με πληθυσμό άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων**, πρόεδρος του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ορίζεται ο **σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού του δημάρχου που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης** μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο²².

8

Η θητεία του προέδρου εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου. Το συμβούλιο, επομένως, δημοτικής κοινότητας, μετά την ορκωμοσία και εγκατάσταση των μελών του, λειτουργεί άμεσα και χωρίς καμία άλλη διαδικασία, αφού ο πρόεδρός του ορίζεται ρητά από το νόμο. Επισημαίνεται ότι **η μη αποδοχή του αξιώματος του προέδρου δεν οδηγεί σε απώλεια της ιδιότητας του μέλους του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας.**

²¹ Άρθρο 79, παρ. 1 του ν. 3852/2010.

²² Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 79, παρ. 1 του ν. 3852/2010, αν σε δημοτική κοινότητα άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του συνδυασμού του επιτυχόντος δημάρχου, πρόεδρος του συμβουλίου ορίζεται ο σύμβουλος του πρώτου κατά σειρά συνδυασμού στη δημοτική κοινότητα που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών, πρόεδρος ορίζεται ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους.

Αν η θέση του προέδρου του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας κενωθεί λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου ή εκείνος που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης δεν αποδεχθεί εγγράφως τη θέση, το αξίωμα του προέδρου καταλαμβάνει επόμενος, κατά σειρά σταυρών προτίμησης, σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού²³.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει σύμβουλος που να έχει εκλεγεί με τον ίδιο συνδυασμό, ή σύμβουλος του συνδυασμού αυτού που να επιθυμεί να αναλάβει την άσκηση των καθηκόντων του προέδρου, η θέση αυτή καταλαμβάνεται από σύμβουλο του δεύτερου σε σειρά εκλογής συνδυασμού στη συγκεκριμένη δημοτική κοινότητα, σύμφωνα πάντα με τη σειρά σταυρών προτίμησης που έχει λάβει, και εφόσον απαιτηθεί, η διαδικασία συνεχίζεται με τους επόμενους συνδυασμούς, με τη σειρά εκλογικής τους δύναμης στην δημοτική κοινότητα^{24, 25}.

Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου που ορίζεται από αυτόν ως αναπληρωτής του²⁶. Η πράξη ορισμού, η οποία μπορεί να αναφέρεται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή να αφορά ολόκληρη τη δημοτική περίοδο, πρέπει να λάβει χώρα άμεσα, και ως κανονιστική πρέπει να δημοσιευτεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (δηλ. κατά το πλήρες περιεχόμενό της στο δημοτικό κατάστημα και στο κατάστημα της δημοτικής κοινότητας, καθώς και να αναρτηθεί στο Πρόγραμμα Διαύγεια).

B. Συμβούλιο δημοτικής κοινότητας

Σύγκληση

Το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας συνεδριάζει²⁷ μόνο δια ζώσης, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του:

²³ Άρθρο 79, παρ. 4 του ν. 3852/2010.

²⁴ Άρθρο 79, παρ. 4 του ν. 3852/2010.

²⁵ Στην περίπτωση κατά την οποία με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου έχουν οριστεί, κατ' εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 40 του ν. 4804/2021, σε μία ή περισσότερες κενές θέσεις συμβουλίου συγκεκριμένης δημοτικής κοινότητας, δημοτικοί σύμβουλοι ή σύμβουλοι άλλης δημοτικής κοινότητας για να πληρώσουν τις θέσεις αυτές, **τα χρέη του προέδρου συμβουλίου της συγκεκριμένης δημοτικής κοινότητας θα πρέπει να ασκούνται κατά προτεραιότητα από εκλεγμένο σύμβουλο της δημοτικής κοινότητας αυτής.**

²⁶ Άρθρο 79, παρ. 3 του ν. 3852/2010.

²⁷ Άρθρο 88 του ν. 3852/2010.

- μία (1) τουλάχιστον φορά το μήνα, υποχρεωτικά, ακόμα και αν δεν υπάρχουν θέματα για συζήτηση ή μοναδικό θέμα είναι η ενημέρωση δημοτών για ορισμένα ζητήματα,
- κάθε φορά που το απαιτούν οι υποθέσεις της δημοτικής κοινότητας,
- όποτε υπάρχουν κατεπείγουσες περιπτώσεις, οι οποίες δικαιολογούν την άμεση σύγκληση του συμβουλίου για ορισμένα θέματα,
- όταν το ζητήσει, με γραπτή αίτησή του στην οποία θα αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν, το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον των μελών του συμβουλίου.

Στην περίπτωση αυτή, εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της σχετικής αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση των μελών του που υπέβαλαν την αίτηση,

- όταν το ζητήσουν, με γραπτή αίτησή τους στην οποία θα αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν, εκατό (100) τουλάχιστον κάτοικοι της δημοτικής κοινότητας. Στην περίπτωση αυτή, εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση του επόμενου κατά σειρά σταυρών προτίμησης συμβούλου και επί ισοψηφίας εκείνου που αναγράφεται πρώτος στην απόφαση ανακήρυξης του αρμόδιου δικαστηρίου.

10

Η πρόσκληση, στην οποία αναγράφονται, οπωσδήποτε, τα **θέματα της ημερήσιας διάταξης** καθώς και ο **τόπος** και ο **χρόνος** (ημερομηνία και ώρα) πραγματοποίησης της συνεδρίασης, μπορεί να είναι γραπτή ή ηλεκτρονική και επιδίδεται στους συμβούλους **τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημερολογιακές ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης**. Δημοσιεύεται, επίσης, στο γραφείο της δημοτικής κοινότητας.

Στις περιπτώσεις κατεπείγουσας σύγκλησης του συμβουλίου, ωστόσο, η πρόσκληση, που πρέπει να αναφέρει γιατί η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα, είναι δυνατόν να επιδοθεί ακόμα και την ημέρα της συνεδρίασης. Για το κατεπείγον των θεμάτων αποφαινεται το συμβούλιο πριν από τη συζήτηση.

Αδικαιολόγητη παράλειψη του προέδρου της δημοτικής κοινότητας να συγκαλέσει το συμβούλιο επί δύο (2) συνεχείς μήνες, κατά την παρ. 1 ή δύο (2) συνεχείς φορές, κατά τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 88 του ν. 3852/2010, μπορεί να του επιφέρει την ποινή της αργίας και σε

περίπτωση υποτροπής να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το αξίωμά του σύμφωνα με την πειθαρχική διαδικασία του άρθρου 234 του ν. 3852/2010²⁸.

Απαρτία - λήψη αποφάσεων

Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας είναι δημόσιες²⁹, μπορεί δηλ. να τις παρακολουθήσει όποιος επιθυμεί, και γίνονται στο γραφείο αυτής υπό την προεδρία του προέδρου του συμβουλίου της.

Προκειμένου να είναι νόμιμη η συνεδρίαση, πρέπει να υπάρχει απαρτία, να παρευρίσκεται δηλ. ένας ελάχιστος αριθμός συμβούλων. **Η απαρτία λαμβάνεται στην αρχή της συνεδρίασης**, πριν αρχίσει η συζήτηση των θεμάτων ημερήσιας διάταξης, και **θεωρείται ότι συντρέχει για όλη τη συνεδρίαση**, ακόμη και αν μετέπειτα αποχωρήσουν ορισμένοι σύμβουλοι. Το συμβούλιο έχει απαρτία **όταν παρίστανται τουλάχιστον τα δύο τρίτα (2/3) των μελών του**, συνυπολογιζόμενου και του προέδρου. Επομένως, ο ελάχιστος αριθμός μελών που απαιτείται για τον σχηματισμό της απαρτίας του συμβουλίου είναι:

- ✓ Στα 15μελή συμβούλια τα 10 μέλη.
- ✓ Στα 11μελή συμβούλια τα 7 μέλη.
- ✓ Στα 5μελή συμβούλια τα 3 μέλη.
- ✓ Στα 3μελή συμβούλια τα 2 μέλη.

11

Η λήψη των αποφάσεων γίνεται με φανερή ψηφοφορία, για κάθε θέμα ξεχωριστά, και με την **απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων**, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλη διάταξη. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Έτσι, σε συμβούλιο με έντεκα (11) μέλη για παράδειγμα, αν σε μια συγκεκριμένη συνεδρίαση παρευρίσκονται οκτώ (8) εξ αυτών, για να ληφθεί απόφαση πρέπει να συγκεντρωθούν πέντε (5) τουλάχιστον θετικές ψήφοι. Στην περίπτωση τεσσάρων (4) θετικών και τεσσάρων (4) αρνητικών ψήφων υπερισχύει η άποψη υπέρ της οποίας τάσσεται ο πρόεδρος³⁰.

Επισημαίνονται οι εξής, ειδικότερες περιπτώσεις σε ό,τι αφορά την απαρτία και τη λήψη απόφασης από το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας:

²⁸ Άρθρο 88, παρ. 5 του ν. 3852/2010.

²⁹ Άρθρο 89 του ν. 3852/2010.

³⁰ Δεν συμβαίνει το ίδιο αν κατά τη συνεδρίαση απουσιάζει ο πρόεδρος και παρευρίσκεται ο αναπληρωτής του.

➤ Έλλειψη απαρτίας

Αν μετά από δύο (2) συνεχείς³¹ προσκλήσεις το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από **τρίτη πρόσκληση** και λαμβάνει αποφάσεις μόνο για τα θέματα που είχαν εγγραφεί στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το **ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του**. Στην τρίτη πρόσκληση γίνεται ειδική αναφορά των ανωτέρω.³²

➤ Αποχώρηση συμβούλων κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης

Τα μέλη του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, λογίζονται ως παρόντα για την ύπαρξη απαρτίας μέχρι το τέλος της συνεδρίασης ακόμη και αν αποχωρήσουν (πλασματική απαρτία). Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένου θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων κατά τη ψηφοφορία μελών, αλλά επί του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία³³. Η προαναφερθείσα αρχή, ωστόσο, εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μετά τις αποχωρήσεις συμβούλων ο αριθμός των παρόντων μελών είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για τον σχηματισμό απαρτίας.

Έτσι, σε περίπτωση 15μελούς συμβουλίου **για να υπάρχει απαρτία απαιτείται η παρουσία τουλάχιστον δέκα (10) μελών**. Αν σε μία συνεδρίαση παρευρίσκονται κατά την έναρξη δεκατρία (13) μέλη, και πριν τη συζήτηση κάποιου θέματος αποχωρήσει ένα (1) μέλος απομένοντας έτσι δώδεκα (12), αριθμός μεγαλύτερος από τον αριθμό μελών που απαιτείται για τον σχηματισμό απαρτίας, η απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των πραγματικά παρόντων, δηλ. με επτά (7) ψήφους.

³¹ Οι συνεχείς προσκλήσεις μπορεί να αφορούν τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση.

³² Αναλογική εφαρμογή του άρθρου 96, παρ. 3 του ν. 3463/2006. Διευκρινίζεται ότι στη δεύτερη πρόσκληση δεν υπάρχει περιορισμός στα θέματα που μπορούν να συμπεριλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη ενώ στην τρίτη πρόσκληση συμπεριλαμβάνονται μόνο τα θέματα της πρώτης πρόσκλησης. Επισημαίνεται ότι ειδικά στην περίπτωση τριμελούς συμβουλίου δημοτικής κοινότητας δεν είναι δυνατόν να ληφθεί απόφαση από ένα μόνο μέλος.

³³ Άρθρο 89, παρ. 5 του ν. 3852/2010

Εάν, ωστόσο, πριν τη συζήτηση κάποιου θέματος αποχωρήσουν επιπλέον τρία (3) μέλη και απομείνουν εννέα (9), αριθμός μικρότερος από τον αριθμό που απαιτείται για τον σχηματισμό απαρτίας, η απόφαση λαμβάνεται επί του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία, δηλ. με έξι (6) τουλάχιστον, ψήφους.

Επισημαίνεται ότι ειδικά στην περίπτωση τριμελούς συμβουλίου, αν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης κάποιο μέλος ή μέλη αποχωρήσουν και δε συντρέχει πλέον η απαιτούμενη απαρτία των δύο τρίτων του συμβουλίου, η συνεδρίαση αναβάλλεται καθώς δεν είναι δυνατόν να ληφθεί απόφαση από ένα μόνο μέλος.

➤ Άρνηση ψήφου – αποχή από την ψηφοφορία

Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί να δώσει ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, αυτή δεν υπολογίζεται στην καταμέτρηση ούτε των θετικών ούτε των αρνητικών ψήφων. Τα μέλη του συλλογικού οργάνου που δίνουν λευκή ψήφο ή δηλώνουν ότι απέχουν από την ψηφοφορία, λογίζονται ως παρόντα μόνο για την ύπαρξη απαρτίας και δεν προσυπολογίζονται στα παρόντα μέλη για τη λήψη απόφασης³⁴.

13

Για παράδειγμα, έστω ότι σε συνεδρίαση 15μελούς συμβουλίου δημοτικής κοινότητας παρευρίσκονται όλα τα μέλη. Από αυτά:

- επτά (7) μέλη ψηφίζουν υπέρ μιας πρότασης,
- έξι (6) μέλη εναντίον αυτής,
- ένα (1) μέλος δίδει λευκή ψήφο,
- ένα (1) μέλος δηλώνει ότι απέχει από την ψηφοφορία.

Στην περίπτωση αυτή, η λευκή ψήφος και η άρνηση ψήφου δεν καταμετρούνται ενώ τα μέλη του συμβουλίου που δίνουν λευκή ψήφο ή δηλώνουν παρόν δεν προσυπολογίζονται στα παρόντα μέλη για τη λήψη απόφασης. Η απόφαση λαμβάνεται επί των δέκα τριών (13) μελών που δίνουν είτε θετική είτε αρνητική ψήφο και απαιτούνται, επομένως, τουλάχιστον επτά (7) ψήφοι για να ληφθεί απόφαση.

Στο ίδιο παράδειγμα, έστω ότι τα μέλη ψηφίζουν ως εξής:

- πέντε (5) μέλη τάσσονται υπέρ μιας πρότασης,

³⁴ Άρθρο 89, παρ. 4 του ν. 3852/2010

- τέσσερα (4) μέλη τάσσονται κατά αυτής,
- τρία (3) μέλη δίνουν λευκή ψήφο,
- τρία (3) μέλη δηλώνουν ότι απέχουν από την ψηφοφορία.

Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται η πρόβλεψη για τη λήψη απόφασης σε περίπτωση πλασματικής απαρτίας καθώς ως παρόντα μέλη λογίζονται εννέα (9), αριθμός κατώτερος από αυτόν που απαιτείται για τον σχηματισμό απαρτίας, και απαιτούνται έξι (6) τουλάχιστον ψήφοι, οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση το συμβούλιο δε λαμβάνει απόφαση.

Επομένως, σε κάθε περίπτωση που συντρέχει πλασματική απαρτία³⁵, είτε επειδή τα μέλη του συμβουλίου έχουν αποχωρήσει είτε γιατί δίνουν λευκή ψήφο ή απέχουν από την ψηφοφορία, **η πλειοψηφία για να ληφθεί απόφαση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από αυτήν που υπολογίζεται βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για τον σχηματισμό απαρτίας**. Με βάση τα προαναφερθέντα, για να ψηφιστεί μία πρόταση πρέπει να συγκεντρώνεται:

- ✓ σε 15μελή συμβούλια, 6 τουλάχιστον ψήφους,
- ✓ σε 11μελή συμβούλια, 4 τουλάχιστον ψήφους,
- ✓ σε 5μελή συμβούλια, 2 τουλάχιστον ψήφους,
- ✓ σε 3μελή συμβούλια, 2 τουλάχιστον ψήφους ή σε περίπτωση ισοψηφίας, όταν δηλ. οι ψήφοι είναι μία υπέρ και μία κατά, επικρατεί η άποψη υπέρ της οποίας τάσσεται ο πρόεδρος³⁶.

14

Πρακτικά συνεδρίασης

Στη συνεδρίαση του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας τηρούνται πρακτικά με ευθύνη υπαλλήλου του δήμου, ο οποίος ορίζεται από τον δήμαρχο. Για την τήρηση των πρακτικών εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 97 του ν. 3463/2006 αναφορικά με τα πρακτικά του δημοτικού συμβουλίου.

Ειδικότερα, τα **επίσημα πρακτικά** των συνεδριάσεων καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής συσκευής, βίντεο ή με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Τα

³⁵ Δεν συμπεριλαμβάνονται εδώ περιπτώσεις οριακής ισοψηφίας κατά τις οποίες μπορεί να ληφθεί απόφαση με βάση την ψήφο του προέδρου και με μικρότερο αριθμό ψήφων.

³⁶ Στην περίπτωση ισοψηφίας επομένως, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση αν η μία ψήφος δεν είναι του προέδρου.

απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα μεταφέρονται στη συνέχεια σε φύλλα χαρτιού, τα οποία αριθμεί και μονογράφει ο πρόεδρος του συμβουλίου. Στο τέλος κάθε έτους τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται (**βιβλίο πρακτικών**) με ευθύνη του προέδρου του συμβουλίου.

Στην περίπτωση που σε κάποια συνεδρίαση του συμβουλίου κοινότητας δεν είναι δυνατή η χρήση μαγνητοφωνικής συσκευής ή «βίντεο», είναι δυνατό να τηρούνται **πρόχειρα πρακτικά**. Τα πρακτικά αυτά αντιγράφονται σε φύλλα χαρτιού που έχουν τη μονογραφή του προέδρου του συμβουλίου. Τα φύλλα παίρνουν αρίθμηση που αποτελεί συνέχεια της αρίθμησης των απομαγνητοφωνημένων ή απομαγνητοσκοπημένων κειμένων και βιβλιοδετούνται μαζί με τα κείμενα αυτά.

Παράλληλα με τα επίσημα απομαγνητοφωνημένα πρακτικά, σε κάθε συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, ο δημοτικός υπάλληλος που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό, κρατά και **πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά**.

Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό. Κάθε χρόνο αρχίζει νέα αρίθμηση. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο.

Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση και των αποφάσεων αυτών.

Οποιοσδήποτε σύμβουλος μπορεί να λάβει αντίγραφα των πρακτικών ή πλήρη γνώση αυτών, στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση των αντιγράφων.

Κώλυμα συμμετοχής συμβούλου σε συνεδριάσεις του συμβουλίου

Οι διατάξεις³⁷ που αναφέρονται στο κώλυμα συμμετοχής δημοτικού συμβούλου στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου εφαρμόζονται αναλογικά και για τους συμβούλους δημοτικής κοινότητας. Έτσι, σύμβουλος δημοτικής κοινότητας δεν μπορεί να μετέχει στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση αποφάσεως του συμβουλίου ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον.

³⁷ Άρθρο 89, παρ. 6 του ν. 3852/2010 σε συνδυασμό με το άρθρο 99 ΚΔΚ

Σύμβουλος που, ενώ είχε κώλυμα, έλαβε μέρος στη συνεδρίαση, διαπράττει σοβαρή παράβαση καθήκοντος και τιμωρείται με την ποινή της αργίας, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, ενώ η σχετική απόφαση είναι άκυρη.

Ανεξαρτητοποίηση – διαγραφή μέλους συμβουλίου δημοτικής κοινότητας

Δεν υφίσταται πρόβλεψη για δυνατότητα διαγραφής συμβούλου δημοτικής κοινότητας από την παράταξη με την οποία εξελέγη. Μέλος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, ωστόσο, μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς τον δήμαρχο, να ανεξαρτητοποιηθεί από το συνδυασμό με τον οποίο έχει εκλεγεί. Σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης του προέδρου, αυτός εκπίπτει από το αξίωμα του³⁸, διατηρεί ωστόσο τη θέση του συμβούλου δημοτικής κοινότητας.

Υποχρεώσεις συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων

Οι σύμβουλοι δημοτικών κοινοτήτων εκφράζουν τη γνώμη τους και ψηφίζουν κατά συνείδηση, με γνώμονα πάντα την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των κατοίκων της δημοτικής κοινότητας και πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Επίσης, έχουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των δημοτικών συμβούλων³⁹. Επομένως έχουν υποχρέωση:

- να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και να ενημερώνουν σε περίπτωση απουσίας τους τον πρόεδρο,
- να εκτελούν οποιαδήποτε εργασία τους αναθέτει το συμβούλιο και να εκτελούν με επιμέλεια τα λοιπά καθήκοντά τους, όπως προβλέπει ο νόμος,
- να μεριμνούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης.

Σε σύμβουλο που απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις, μπορεί να επιβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 234 του ν. 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής της έκπτωσης.

³⁸ Άρθρο 79, παρ. 3 του ν.3852/2010

³⁹ Άρθρο 90 του ν. 3852/2010 σε συνδυασμό με το άρθρο 68 του ιδίου νόμου

Σύμβουλος που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.

Σε σύμβουλο που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του ν. 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α.

Ο πρόεδρος του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας υποχρεούται να ενημερώνει γραπτώς τον Επόπτη Ο.Τ.Α. για κάθε περίπτωσή αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος και επιφέρει τις αντίστοιχες συνέπειες.

6. Δημοσίευση - εκτελεστικότητα αποφάσεων οργάνων διοίκησης δημοτικών κοινοτήτων

17

Οι αποφάσεις των προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό έως και διακοσίους (200) κατοίκους και οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό άνω των διακοσίων (200) κατοίκων δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου⁴⁰.

Ειδικότερα:

- Τρεις (3) ημέρες μετά τη συνεδρίαση του συμβουλίου, με ευθύνη του αρμόδιου υπαλλήλου σε συνεργασία με τον πρόεδρο του συμβουλίου, δημοσιεύεται πίνακας που περιλαμβάνει τα θέματα που συζητήθηκαν, τον αριθμό των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Οι δημοσιεύσεις γίνονται με τοιχοκόλληση σε ειδικό πίνακα του καταστήματος της κοινότητας, που είναι προορισμένος για αυτόν το σκοπό. Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο μαρτύρων⁴¹.
- Οι ατομικού περιεχομένου πράξεις δημοσιεύονται υπό μορφή περιλήψεως και κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο.

⁴⁰ Άρθρο 83 Α, παρ. 1 του ν. 3852/2010

⁴¹ Άρθρο 97, παρ. 6 και 284, παρ. 2 του ν. 3463/2006. Επίσης, ΣτΕ [2422/2011](#).

- Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις δημοσιεύονται σε πλήρες κείμενο.
- Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις δημοσιεύονται σε πλήρες κείμενο στο δημοτικό κατάστημα, σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία, ενώ περίληψή τους δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον έντυπη, ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα και καταχωρούνται, με ευθύνη του Προέδρου Κοινότητας ή του Προέδρου Συμβουλίου Κοινότητας, στην ιστοσελίδα του Δήμου. Οι αποφάσεις αυτές παραμένουν συνεχώς εκτεθειμένες σε χώρο του καταστήματος της κοινότητας που είναι προσιτός στο κοινό. Η μη δημοσίευση των αποφάσεων κατά τον ανωτέρω τρόπο τις καθιστά ανυπόστατες. Επιπλέον, λαμβάνονται μέτρα για την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιοποίηση των αποφάσεων αυτών, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, εκδίδοντας ειδικούς οδηγούς ενημέρωσης των κατοίκων και των οικείων επαγγελματικών τάξεων και χρησιμοποιεί, για τον ίδιο σκοπό, οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.
- Σε περίπτωση που ειδικές διατάξεις προβλέπουν διαφορετικό τρόπο δημοσίευσης των αποφάσεων, ακολουθείται ο τρόπος αυτός.
- Αποφάσεις οι οποίες προβλέπονται υποχρεωτικά από την παρ. 3 του άρθρου 76 του ν.4727/2020 ([Α' 184](#)),-και με τις επιφυλάξεις και εξαιρέσεις που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο καθώς και στο άρθρο 79 του ίδιου νόμου, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

Οι αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των κοινοτήτων, εκτός από τις γνωμοδοτικές, είναι **εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους**.⁴²

7. Έλεγχος νομιμότητας

Οι εκτελεστές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των δημοτικών κοινοτήτων προσβάλλονται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον με ειδική διοικητική προσφυγή ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α.⁴³, σύμφωνα με το άρθρο 227 του ν. 3852/2010⁴⁴.

⁴² Άρθρο 83Α, παρ. 2 του ν. 3852/2010.

⁴³ Ως Επόπτης Ο.Τ.Α., μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., νοείται ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 57 του ν. 5027/2023.

⁴⁴ Άρθρο 83Α, παρ. 3 του ν. 3852/2010.

Οι αποφάσεις των οργάνων δημοτικής κοινότητας δεν εμπίπτουν, καταρχήν, στις διατάξεις του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 και επομένως δεν αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α, ωστόσο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 226, παρ. 1, του ν. 3852/2010, μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε εκτελεστή απόφασή τους.

Αποφάσεις προέδρου ή συμβουλίου δημοτικής κοινότητας που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 84, παρ. 1 και 2 του ν. 3852/2010, ύστερα δηλαδή από μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του δημάρχου ή του δημοτικού συμβουλίου, αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., εφόσον εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 225 του ίδιου νόμου.

Οι ανωτέρω αποφάσεις αποστέλλονται δια μέσου των υπηρεσιών του δήμου για έλεγχο νομιμότητας, συνοδευόμενες από αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου.

8. Διαδικασία υλοποίησης αποφάσεων οργάνων κοινότητας⁴⁵

19

Οι αποφάσεις των προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό έως και διακοσίους (200) κατοίκους καθώς και οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων άνω των διακοσίων (200) κατοίκων, με τις οποίες διατυπώνονται προτάσεις για ζητήματα της αρμοδιότητάς τους σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, διαβιβάζονται στον δήμαρχο μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από τη λήψη τους. Ο δήμαρχος φροντίζει να τεθούν αμέσως υπόψη των αρμόδιων οργάνων του δήμου (δηλ. του δημοτικού συμβουλίου ή της δημοτικής επιτροπής), τα οποία οφείλουν να τις μελετήσουν και να ενημερώσουν σχετικά για κάθε θέμα το αρμόδιο όργανο της δημοτικής κοινότητας μέσα σε ένα (1) μήνα.

Τα αρμόδια όργανα του δήμου μπορούν:

- α) να επιστρέψουν την απόφαση του οργάνου της δημοτικής κοινότητας με παρατηρήσεις για τυχόν επανεξέταση του θέματος,
- β) να την παραπέμψουν στο δημοτικό συμβούλιο,

⁴⁵ Άρθρο 87 του ν. 3852/2010.

γ) να τη διαβιβάσουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

Σε κάθε περίπτωση, τα αρμόδια όργανα του δήμου οφείλουν να ενημερώνουν τον πρόεδρο της δημοτικής κοινότητας ή τον πρόεδρο του συμβουλίου της κοινότητας για τα μέτρα που λαμβάνονται για την προώθηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις των οργάνων της κοινότητας.

Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας στον οποίο κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες, πράξεις και παρατηρήσεις των οργάνων και υπηρεσιών του δήμου που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως το συμβούλιο.

Στους προέδρους και στα συμβούλια των δημοτικών κοινοτήτων αποστέλλεται αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης του δημοτικού συμβουλίου και των αποφάσεων αυτού και των άλλων συλλογικών οργάνων του δήμου.

9. Συμμετοχή προέδρων και προέδρων συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου

20

Όταν στην ημερήσια διάταξη συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου περιλαμβάνονται θέματα που αφορούν αποκλειστικά δημοτική κοινότητα του δήμου, προσκαλείται και ο πρόεδρος του συμβουλίου ή ο πρόεδρος της αντίστοιχης δημοτικής κοινότητας, ο οποίος στην περίπτωση αυτή μετέχει στη συνεδρίαση με δικαίωμα ψήφου⁴⁶. Σε περίπτωση μη πρόσκλησής του η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, πάσχει ακυρότητας. Στην περίπτωση, που στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου μετέχει ο σύμβουλος που έχει οριστεί από τον πρόεδρο του συμβουλίου κοινότητας ως αναπληρωτής του βάσει των διατάξεων του άρθρου 79, παρ. 3 του ν. 3852/2010, δεν έχει δικαίωμα ψήφου.

Διευκρινίσεις σχετικά με τη διεξαγωγή συνεδρίασης και τη λήψη απόφασης δημοτικού συμβουλίου όταν συμμετέχει πρόεδρος δημοτικής κοινότητας ή πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας, έχουν παρασχεθεί με την εγκύκλιο της υπηρεσίας μας, με τίτλο «Λειτουργία δημοτικού συμβουλίου».

⁴⁶ Άρθρο 67, παρ. 8 του ν. 3852/2010.

10. Συνέλευση κατοίκων δημοτικής κοινότητας⁴⁷

Οι κάτοικοι και οι φορείς της δημοτικής κοινότητας, καλούνται με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου της, σε συνεργασία με τον αρμόδιο αντιδήμαρχο, τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος, σε συνέλευση προκειμένου να προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος, ανάλογα με το χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, ιδίων ως προς:

- την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους,
- τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου,
- τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην δημοτική κοινότητα,
- την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της δημοτικής κοινότητας,
- την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων,
- κάθε άλλο θέμα που αφορά την δημοτική κοινότητα.

21

Για την ανωτέρω διαδικασία τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του δήμου, τα οποία αποστέλλονται με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου, προς περαιτέρω διανομή στα μέλη του.

Προς διευκόλυνση της διαδικασίας, σε κοινότητες άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, οι συνελεύσεις των κατοίκων μπορεί να γίνονται και ανά συνοικία, ενορία ή άλλη πρόσφορη υποδιαίρεση.

11. Λειτουργία αποκεντρωμένων υπηρεσιακών μονάδων

Το δημοτικό συμβούλιο⁴⁸ καθορίζει ποιες υπηρεσιακές μονάδες μπορεί να λειτουργήσουν στις δημοτικές κοινότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.

⁴⁷ Άρθρο 85 του ν. 3852/2010.

12. Γραμματειακή υποστήριξη

Με απόφαση του δημάρχου⁴⁹, μετά από εισήγηση της δημοτικής επιτροπής, ορίζονται υπάλληλοι του δήμου για τη γραμματειακή εξυπηρέτησή των οργάνων των δημοτικών κοινοτήτων, για τη στελέχωση των υπηρεσιών του δήμου που εδρεύουν σε δημοτικές κοινότητες και την παροχή «διοικητικής βοήθειας» των κατοίκων ενώ διατίθενται κατάλληλοι χώροι και εξοπλισμός για τις ανάγκες των δημοτικών κοινοτήτων.

13. Χρήση σφραγίδας

Οι δημοτικές κοινότητες δεν έχουν δική τους νομική προσωπικότητα και ως εκ τούτου δεν μπορούν να έχουν δική τους σφραγίδα. Είναι όμως δυνατόν, με ευθύνη του προέδρου ή του προέδρου συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, να χρησιμοποιούν τη σφραγίδα του δήμου είτε για τις ανάγκες της τρέχουσας αλληλογραφίας, είτε να υπογράφουν πιστοποιητικά, βεβαιώσεις και άλλα έγγραφα για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της, εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί με σχετική απόφαση του δημάρχου.

22

14. Χρήση πρωτοκόλλου

Με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου καθορίζεται αν οι υπηρεσιακές μονάδες του δήμου που λειτουργούν στις δημοτικές κοινότητες διαθέτουν δικό τους πρωτόκολλο ή όχι, ανάλογα με τις κατά τόπον ανάγκες και δυνατότητές τους. Είναι πάντως δυνατόν, στα πλαίσια του ίδιου δήμου, μία δημοτική κοινότητα να διαθέτει δικό της πρωτόκολλο ούτως ώστε η διεκπεραίωση εγγράφων και της εισερχόμενης και εξερχόμενης αλληλογραφίας να γίνεται με αυτό, ενώ άλλες να εξυπηρετούνται από το κεντρικό πρωτόκολλο του δήμου το οποίο είναι συνεχόμενο και το οποίο μπορεί να λαμβάνεται τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά.

⁴⁸ Άρθρο 91 του ν. 3852/2010.

⁴⁹ Άρθρο 84, παρ. 9 του ν. 3852/2010.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr, καθώς και στους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	2131364337
Αντωνίου Δημήτρης	2131364346
Γαλάνης Κώστας	2131364348
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	2131364332
Νάσαινα Δέσποινα	213 136 4378
Ντάβα Ρένια	2131364027
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr/apokentromeni-dioikisi-aytodioikisi/thesmika-themata-organosis-kai-leitourgias-dimon/thth-organosisleitourgiasdimon-dimotikes-koinotites>.

23

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών

Θεόδωρος Λιβάνιος

Αποδέκτες

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας
2. Δήμοι της Χώρας

Κοινοποίηση

1. Κ.Ε.Δ.Ε.
2. Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης
4. Διευθύνσεις Υπουργείου Εσωτερικών

15. Παράρτημα: Ισχύουσα νομοθεσία

Άρθρο 18, παρ. 2 του ν. 5043/2023

2. Όπου στα άρθρα 62, 76, 79, 80, 81, 82, 83 και 83Α του ν. 3852/2010 (Α' 87), στο άρθρο 77 του ν. 4172/2013 (Α' 167) και στα άρθρα 28, 29 και 30 του ν. 4804/2021, καθώς και στην λοιπή κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων», «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μεγαλύτερο ή ίσο των τριακοσίων ενός (301) κατοίκων» και «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως και τριακόσιους (300) κατοίκους», νοούνται οι «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των διακοσίων (200) κατοίκων», «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μεγαλύτερο ή ίσο των διακοσίων ενός (201) κατοίκων» και «δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως και διακόσιους (200) κατοίκους», αντιστοίχως.

Άρθρο 79 του ν. 3852/2010.

Πρόεδρος συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

24

1. Πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας από διακόσιους έναν (201) έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους ορίζεται ο σύμβουλος του πρώτου κατά σειρά συνδυασμού στη δημοτική κοινότητα που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων ορίζεται ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού του δημάρχου που έλαβε στη δημοτική κοινότητα τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Αν σε δημοτική κοινότητα άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του συνδυασμού του επιτυχόντος δημάρχου, πρόεδρος του συμβουλίου ορίζεται ο σύμβουλος του πρώτου κατά σειρά συνδυασμού στη δημοτική κοινότητα που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος

πρώτος στην απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο. Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών, Πρόεδρος ορίζεται ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Η μη αποδοχή του αξιώματος του Προέδρου δεν οδηγεί σε απώλεια της ιδιότητας μέλους του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας.».

2. Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου της κοινότητας, που ορίζεται από αυτόν, ως αναπληρωτής του.

3. Τα μέλη του συμβουλίου της κοινότητας μπορούν, με γραπτή δήλωσή τους προς τον δήμαρχο, να ανεξαρτητοποιηθούν από το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης του προέδρου, αυτός εκπίπτει από το αξίωμά του και εφαρμόζεται η διαδικασία της επόμενης παραγράφου.

4. Αν η θέση του προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας κενωθεί λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου, πρόεδρος ορίζεται ο επόμενος κατά σειρά σταυρών προτίμησης σύμβουλος του πρώτου σε εκλογική δύναμη συνδυασμού και αν εξαντληθούν οι σύμβουλοι του πρώτου συνδυασμού, πρόεδρος ορίζεται ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης μεταξύ των συμβούλων του δεύτερου συνδυασμού και ούτω καθεξής.

5. Στον πρόεδρο συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων χορηγούνται από το δήμο έξοδα κίνησης που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

Άρθρο 80 του ν. 3852/2010⁵⁰
Πρόεδρος κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Πρόεδρος κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό έως και τριακοσίων (300) κατοίκων είναι ο επιτυχών υποψήφιος, σύμφωνα με το άρθρο 37Α του παρόντος.

2. Στον πρόεδρο της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων χορηγούνται από το δήμο έξοδα κίνησης, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

⁵⁰ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 81 του ν. 4555/ 2018

Άρθρο 81 του ν. 3852/2010⁵¹

Αρμοδιότητες προέδρου συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

Ο πρόεδρος του συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, πέρα από τις αρμοδιότητες εκείνες που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, ασκεί και τις εξής αρμοδιότητες:

α) Εκπροσωπεί το συμβούλιο της κοινότητας.

β) Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο. Μεταφέρει και παρουσιάζει στον δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου τα προβλήματα της κοινότητας, συνεργάζεται με τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες, προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο της κοινότητας, παρακολουθεί την προώθηση από το δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη κοινότητα.

γ) Εισηγείται στο συμβούλιο θέματα της αρμοδιότητάς του και εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 83 έως 84.

δ) Ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις.

ε) Συμμετέχει στη διοίκηση κληροδοτήματος, με έδρα την κοινότητα στην οποία ασκεί τα καθήκοντά του, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 (Α' 244) ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή προέδρου τοπικού συμβουλίου ή δημάρχου δήμου, ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο.

26

Άρθρο 82 του ν. 3852/2010⁵²

Αρμοδιότητες προέδρου κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Ο πρόεδρος της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο και συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη κοινότητα.

⁵¹ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 82 του ν. 4555/ 2018.

⁵² Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 83 του ν. 4555/ 2018.

2. Πλέον των όσων προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, ο πρόεδρος κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων, ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) εκφράζει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο, για την εκτέλεση νέων έργων εντός της κοινότητας, καθώς και για τη συντήρηση και τη λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί,

β) εισηγείται για την κατανομή του αναλογούντος στην κοινότητα ποσοστού των κεντρικών αυτοτελών πόρων που προορίζονται για επενδυτικές ανάγκες του δήμου, σύμφωνα με την παράγραφο 4Α του άρθρου 259⁵³,

γ) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία δια του αρμόδιου αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές,

δ) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής,

ε) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ,

στ) μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου,

ζ) μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου,

η) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών ταφικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες για την παράταση ταφής και την ανακομιδή οστών,

θ) καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και είναι υπεύθυνος της ομάδας πυρασφάλειας της

⁵³ Η περ. β της παρ. 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ.9δ του ν. 4623/2019.

κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου ενώ κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών,

ι) είναι υπεύθυνος για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλητί στον δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημίες ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου,

ια) ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις,

ιβ) συμμετέχει στη διοίκηση κληροδοτήματος, με έδρα την κοινότητα στην οποία ασκεί τα καθήκοντά του, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή προέδρου τοπικού συμβουλίου ή δημάρχου δήμου, ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο,

ιγ) στις περιπτώσεις όπου ο δήμος είναι ο αρμόδιος φορέας λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 2 και την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4497/2017 (Α' 171), ο πρόεδρος κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων προτείνει, ως προς την κοινότητα, τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες, καθώς και τους χώρους στάθμευσης οχημάτων,

ιδ) προωθεί τον εθελοντισμό και συνεργάζεται με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινότητας.

3. Ο πρόεδρος της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων διατυπώνει επίσης γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο για:

α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στην κοινότητα, με κριτήριο ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής,

β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην κοινότητα, την κάθε μορφής εκμίσθωση ή παραχώρηση εκτάσεων εντός των ορίων αυτής, καθώς και την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών εν γένει στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της κοινότητας,

- γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,
- δ) τη συντήρηση των δημοτικών και αγροτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της κοινότητας,
- ε) την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της κοινότητας,
- στ) την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών,
- ζ) την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την ηχορρύπανση,
- η) την περισυλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα,
- θ) τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά και κοινωνικά θέματα,
- ι) τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα, ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας, να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της,
- ια) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της κοινότητας,
- ιβ) την τροποποίηση των ορίων της κοινότητας,
- ιγ) την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της κοινότητας, ιδίως αστέγων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της,
- ιδ) την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της κοινότητας.

4. Με αιτιολογημένη απόφασή του, ο πρόεδρος της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο, σχετικά με τη λήψη απόφασης, για τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων και ειδών διαβίωσης ή περίθαλψης σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και πολύτεκνους, καθώς και τη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών ή απαλλαγή από αυτούς για τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις πρόσωπα, καθώς και τα πρόσωπα που χρήζουν «βοήθειας στο σπίτι» και «διοικητικής βοήθειας».

5. Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά σε κοινότητα έως τριακοσίων (300) κατοίκων, γίνεται από την οικονομική επιτροπή, μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου προέδρου.

Άρθρο 83 του ν. 3852/2010⁵⁴

Αρμοδιότητες συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Το συμβούλιο κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες, εντός των ορίων της κοινότητας:

α) εκφράζει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο, για την εκτέλεση νέων έργων εντός της κοινότητας, καθώς και για τη συντήρηση και τη λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί,

β) εισηγείται ποια έργα και δράσεις θα εκτελεστούν στην κοινότητα, από το ποσοστό των κεντρικών αυτοτελών πόρων που προορίζονται για επενδυτικές ανάγκες του δήμου, που της αναλογούν, σύμφωνα με την παράγραφο 4Α του άρθρου 259⁵⁵,

γ) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία, διά του αρμόδιου αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές,

δ) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής,

ε) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ,

στ) μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου,

⁵⁴ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 84 του ν. 4555/ 2018.

⁵⁵ Η περ. β της παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ.9ε του ν. 4623/2019.

ζ) μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου,

η) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών ταφικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες για την παράταση ταφής και την ανακομιδή οστών,

θ) καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και έχει την ευθύνη της ομάδας πυρασφάλειας της κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου, ενώ, κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών,

ι) είναι υπεύθυνο για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλητί στον δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημίες ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου,

ια) μέλη του συμβουλίου της κοινότητας συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την κοινότητα που ασκούν τα καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή μελών τοπικού συμβουλίου ή μελών του δημοτικού συμβουλίου δήμου ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο,

ιβ) στις περιπτώσεις όπου ο δήμος είναι ο αρμόδιος φορέας λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 2 και την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4497/2017 (Α' 171), προτείνει, ως προς την κοινότητα, τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στίσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες, καθώς και τους χώρους στάθμευσης οχημάτων. Οι αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και αποστέλλονται στην επιτροπή ποιότητας ζωής, προκειμένου να διαμορφώσει την εισήγησή της προς το δημοτικό συμβούλιο για την έκδοση των προβλεπόμενων σχετικών τοπικών κανονιστικών αποφάσεων.

ιγ) προωθεί τον εθελοντισμό και συνεργάζεται με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινότητας.

Ιδ) αποφασίζει για την παράταση ωραρίου λειτουργίας μουσικής⁵⁶.

2. Το συμβούλιο της κοινότητας διατυπώνει, επίσης, γνώμη και προτάσεις, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής από τα αρμόδια όργανα του δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στην κοινότητα, με κριτήριο ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής,

β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην κοινότητα, την κάθε μορφής εκμίσθωση ή παραχώρηση εκτάσεων εντός των ορίων αυτής, καθώς και την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών εν γένει στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της κοινότητας.

γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,

δ) τη συντήρηση των δημοτικών και αγροτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της κοινότητας,

ε) την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της κοινότητας,

στ) την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών,

ζ) την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την ηχορρύπανση,

η) την περισυλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα,

θ) τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά και κοινωνικά θέματα,

ι) τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας, να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της,

ια) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της κοινότητας,

⁵⁶ Η περίπτωση ιδ) προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ.7 του ν. 4623/2019.

ιβ) την τροποποίηση των ορίων της κοινότητας,

ιγ) την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της κοινότητας, ιδίως αστεγών και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της,

ιδ) την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της κοινότητας.

3. Τα συμβούλια των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ασκούν και τις αρμοδιότητες του προέδρου των κοινοτήτων έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, που προβλέπονται στο άρθρο 82 του παρόντος.»

Άρθρο 83Α του ν. 3852/2010⁵⁷

Δημοσίευση εκτελεστότητα αποφάσεων οργάνων διοίκησης κοινοτήτων

1. Οι αποφάσεις των προέδρων των κοινοτήτων με πληθυσμό έως και τριακοσίων (300) κατοίκων και οι αποφάσεις των συμβουλίων των κοινοτήτων με πληθυσμό μεγαλύτερο των τριακοσίων (300) κατοίκων δημοσιεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

2. Οι αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των κοινοτήτων, εκτός από τις γνωμοδοτικές, είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους.

3. Οι εκτελεστές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των κοινοτήτων προσβάλλονται με ειδική διοικητική προσφυγή, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α., σύμφωνα με το άρθρο 227.

33

Άρθρο 84 του ν. 3852/2010⁵⁸

Γενικές διατάξεις για τη λειτουργία των κοινοτήτων

1. Ο δήμαρχος, με απόφασή του, που δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στους προέδρους ή τα συμβούλια κοινοτήτων.

⁵⁷ Προσθήκη άρθρου με το άρθρο 85 του ν.4555/2008.

⁵⁸ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 86 του ν.4555/2018.

2. Το δημοτικό συμβούλιο με απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του στους προέδρους ή στα συμβούλια των κοινοτήτων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα, και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται μέσα στα όρια της οικείας κοινότητας.

Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση των ακόλουθων αρμοδιοτήτων:

- α) η έκδοση κανονιστικών πράξεων,
- β) η επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων,
- γ) η σύναψη δανείων,
- δ) η σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και η εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και
- ε) οι αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Η απόφαση αυτή αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον εφημερίδα του νομού.

34

3. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο πρόεδρος ή το συμβούλιο της κοινότητας δεν ασκεί τις αρμοδιότητές του, τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανά του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του δημάρχου ή του τυχόν κατά τόπο αρμόδιου ορισμένου αντιδημάρχου.

4. Με απόφαση του δημάρχου, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ορίζονται υπάλληλοι του δήμου για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση των οργάνων των κοινοτήτων, για τη στελέχωση των υπηρεσιών του δήμου που εδρεύουν σε κοινότητες, καθώς και για την παροχή «διοικητικής βοήθειας» των κατοίκων και διατίθενται κατάλληλοι χώροι και εξοπλισμός για τις ανάγκες των κοινοτήτων.

Άρθρο 85 του ν. 3852/2010⁵⁹
Συνέλευση κατοίκων κοινότητας

Με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου κοινότητας, σε συνεργασία με τον τυχόν ορισμένο κατά τόπο αρμόδιο αντιδήμαρχο, καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της κοινότητας, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος σε συνέλευση και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου, ανάλογα με το χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος ιδίως ως προς:

- α) την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους,
- β) τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου,
- γ) τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην κοινότητα,
- δ) την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της κοινότητας,
- ε) την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και
- στ) κάθε άλλο θέμα που αφορά την κοινότητα.

35

Για την ανωτέρω διαδικασία τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του δήμου, τα οποία αποστέλλονται με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου κοινότητας στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου, προς περαιτέρω διανομή στα μέλη του.

Σε κοινότητες άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, οι συνελεύσεις των κατοίκων μπορεί να γίνονται και ανά συνοικία, ενορία ή άλλη πρόσφορη υποδιαίρεση.

⁵⁹ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 87 του ν. 4555/2018.

Άρθρο 86 του ν. 3852/2010

Προϋπολογισμός της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Συμμετοχή του συμβουλίου στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου

1. Κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων του επόμενου έτους της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στο συμβούλιο της έως το τέλος Ιουνίου.

2. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Το σχέδιο συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση, η οποία περιέχει αιτιολόγηση κάθε εγγραφής και αποστέλλεται έγκαιρα στην οικονομική επιτροπή έως το τέλος Αυγούστου.

3. Η οικονομική επιτροπή εξετάζει:

i) αν οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται στο σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα,

ii) αν οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο στο συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας και

iii) αν οι δαπάνες είναι νόμιμες.

Η οικονομική επιτροπή διαγράφει κάθε δαπάνη που δεν συγκεντρώνει τις πιο πάνω υπό στοιχεία ii) και iii) προϋποθέσεις και, σε περίπτωση υπέρβασης του πιο πάνω ανώτατου ποσού, περικόπτει τα επί μέρους κονδύλια.

Το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων των δημοτικών κοινοτήτων, όπως τελικά διαμορφώνεται από την οικονομική επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου. Στον προϋπολογισμό του δήμου περιλαμβάνονται ιδιαίτερα κεφάλαια για κάθε τοπική και δημοτική κοινότητα.

Το πιο πάνω σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων τοπικής και δημοτικής κοινότητας, αν δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, καταρτίζεται από αυτήν.

4. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας με απόφαση που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή με σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τον επείγοντα

χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.

5. Στη συνεδρίαση του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας για τη λήψη των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καλούνται οι κοινωνικοί φορείς της περιφέρειάς της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, προκειμένου να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Εάν το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας δεν υποβάλλει εισήγηση εμπρόθεσμα στην εκτελεστική επιτροπή, το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου καταρτίζεται χωρίς αυτήν.

Άρθρο 87 του ν. 3852/2010⁶⁰

Διαδικασία υλοποίησης αποφάσεων προέδρου ή συμβουλίου κοινότητας

1. Οι αποφάσεις των οργάνων των κοινοτήτων με τις οποίες διατυπώνονται οι προτάσεις για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 82, 83 και 84, διαβιβάζονται στον δήμαρχο μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από τη λήψη τους. Ο δήμαρχος φροντίζει να τεθούν αμέσως υπόψη των αρμόδιων οργάνων του δήμου τα οποία οφείλουν να τις μελετήσουν και να ενημερώσουν σχετικά για κάθε θέμα το αρμόδιο όργανο της κοινότητας μέσα σε ένα (1) μήνα.

2. Τα αρμόδια όργανα του δήμου μπορούν:

α) να επιστρέψουν την απόφαση του οργάνου της κοινότητας με παρατηρήσεις για επανεξέταση τυχόν του θέματος,

β) να την παραπέμψουν στο δημοτικό συμβούλιο,

γ) να τη διαβιβάσουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

Σε κάθε περίπτωση τα αρμόδια όργανα του δήμου οφείλουν να ενημερώνουν τον πρόεδρο της κοινότητας ή του συμβουλίου της κοινότητας, για τα μέτρα που λαμβάνονται για την προώθηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις των οργάνων της κοινότητας.

⁶⁰ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 88 του ν. 4555/2018.

3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας στον οποίον κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες, πράξεις και παρατηρήσεις των οργάνων και υπηρεσιών του δήμου που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας, υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως το συμβούλιο.

4. Στους προέδρους και στα συμβούλια των κοινοτήτων αποστέλλεται αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης του δημοτικού συμβουλίου και των αποφάσεων αυτού και των άλλων συλλογικών οργάνων του δήμου.

Άρθρο 88 του ν. 3852/2010⁶¹
Σύγκληση του συμβουλίου της κοινότητας

1. Το συμβούλιο της κοινότητας συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα, καθώς και όταν το απαιτούν οι υποθέσεις της κοινότητας.

2. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση ή ηλεκτρονικά, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο γραφείο της κοινότητας, και επιδίδεται στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.

3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

4. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο, ύστερα από γραπτό αίτημα του ενός τρίτου (1/3) τουλάχιστον των μελών του. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση των μελών του που υπέβαλαν την αίτηση.

5. Ο πρόεδρος του συμβουλίου καλεί το συμβούλιο ύστερα από γραπτή αίτηση εκατό (100), τουλάχιστον, κατοίκων της κοινότητας. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα

⁶¹ Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 89 του ν. 4555/2018.

συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση του συμβούλου που αναδείχθηκε πρώτος σε σταυρούς και, επί ισοψηφίας, εκείνου που αναγράφεται πρώτος στην απόφαση ανακήρυξης.

6. Αν ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας παραλείπει αδικαιολόγητα επί δύο (2) συνεχείς μήνες ή δύο (2) συνεχείς φορές κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 να συγκαλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και, σε περίπτωση υποτροπής, να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το αξίωμα κατά την προβλεπόμενη πειθαρχική διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 234.

Άρθρο 89 του ν. 3852/2010⁶²

Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του συμβουλίου της κοινότητας

1. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου της κοινότητας είναι δημόσιες και γίνονται στο γραφείο αυτής υπό την προεδρία του προέδρου του συμβουλίου.
2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα δύο τρίτα (2/3) των μελών του.
3. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά.
4. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για το σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου, όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων.
5. Τα μέλη του συμβουλίου της κοινότητας που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, και αν ακόμη αποχωρήσουν, λογίζονται, ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται όχι μόνο για τη συζήτηση κάθε συγκεκριμένου θέματος αλλά και για ολόκληρη συνεδρίαση. Στην περίπτωση αυτή, για τη λήψη απόφασης επί κάθε συγκεκριμένου θέματος, η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία.
6. Οι διατάξεις που αναφέρονται στο κώλυμα συμμετοχής δημοτικού συμβούλου στη συνεδρίαση του συμβουλίου εφαρμόζονται και για τους συμβούλους της κοινότητας

⁶² Αντικαταστάθηκε με το άρθρο 90 του ν. 4555/2018.

Άρθρο 90 του ν. 3852/2010
Υποχρεώσεις συμβούλων τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων

1. Οι σύμβουλοι της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και όλων των επιτροπών στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους, όπως προβλέπει ο νόμος.

Έχουν, επίσης, υποχρέωση, μέσα στο πλαίσιο των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.

2. Ο σύμβουλος της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των κατοίκων της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας.

3. Οι σύμβουλοι των τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων έχουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των δημοτικών συμβούλων. Η παραβίαση των σχετικών διατάξεων επιφέρει τις αντίστοιχες συνέπειες.

Άρθρο 91 του ν. 3852/2010
Γραφείο τοπικής ή δημοτικής κοινότητας

40

Κάθε τοπική ή δημοτική κοινότητα διαθέτει τοπικό ή δημοτικό γραφείο. Το δημοτικό συμβούλιο καθορίζει ποιες υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν στις τοπικές ή δημοτικές κοινότητες.

Άρθρο 40 του ν. 4804/2021
Αντικατάσταση και αναπλήρωση συμβούλων και προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων

1. Τις έδρες των δημοτικών συμβούλων και των συμβούλων των δημοτικών κοινοτήτων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί σύμβουλοι του ίδιου συνδυασμού της ίδιας εκλογικής περιφέρειας ή, αντίστοιχα, της ίδιας δημοτικής κοινότητας.

2. Την έδρα του προέδρου της δημοτικής κοινότητας, που για οποιονδήποτε λόγο μένει κενή, καταλαμβάνει ο επόμενος, κατά σειρά των σταυρών που έλαβε στη δημοτική κοινότητα, υποψήφιος πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας του ίδιου συνδυασμού.

3. Ο δήμαρχος καλεί αμέσως αυτούς που καταλαμβάνουν τις κενωθείσες έδρες, σύμφωνα με τις παρ. 1 ή 2, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για ορκωμοσία εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του δημάρχου, σύμφωνα με το άρθρο 37, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως. Αν αυτοί που κλήθηκαν, δεν εμφανισθούν εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, αποβάλλουν αυτοδικαίως την ιδιότητα του αναπληρωματικού.

4. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του συνδυασμού σε μια εκλογική περιφέρεια, καλούνται να καταλάβουν τις θέσεις που έμειναν κενές για οποιονδήποτε λόγο αναπληρωματικοί δημοτικοί σύμβουλοι του ίδιου συνδυασμού, ανά ένας και κατά σειρά, ξεκινώντας από την εκλογική περιφέρεια με τον μεγαλύτερο πληθυσμό.

Αν δεν υπάρχουν, καλούνται αναπληρωματικοί σύμβουλοι, ανά ένας και κατά σειρά εκλογής, από τους λοιπούς συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου και του επιτυχόντος συνδυασμού, της ίδιας εκλογικής περιφέρειας, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί. Αν και πάλι δεν υπάρχουν, καλούνται αναπληρωματικοί σύμβουλοι, ανά ένας και σύμφωνα με τη σειρά εκλογής τους, από άλλη εκλογική περιφέρεια, ξεκινώντας από αυτή με τον μεγαλύτερο πληθυσμό, από υπόλοιπους συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου και του επιτυχόντος συνδυασμού, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί.

5. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών συμβούλων των δημοτικών κοινοτήτων του συνδυασμού στην ίδια δημοτική κοινότητα, καλούνται, αντίστοιχα, να καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί σύμβουλοι των δημοτικών κοινοτήτων, ανά ένας, από άλλους συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος συνδυασμού, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης στη δημοτική κοινότητα και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί στην ίδια δημοτική κοινότητα. Αν και πάλι υπάρχουν κενές έδρες για οποιονδήποτε λόγο στο συμβούλιο δημοτικής κοινότητας, το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, ορίζει δημοτικό σύμβουλο ή σύμβουλο άλλης δημοτικής κοινότητας ως σύμβουλο της δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου, κατά παρέκκλιση των παρ. 7 και 8 του άρθρου 10.

6. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει δημοτικό σύμβουλο, ο οποίος εκτελεί χρέη προέδρου της

δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου, κατά παρέκκλιση των παρ. 7 και 8 του άρθρου 10. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται και αν σε μία δημοτική κοινότητα δεν έχει ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο υποψήφιος πρόεδρος δημοτικής κοινότητας.

7. Αν δημοτικοί σύμβουλοι ή σύμβουλοι δημοτικών κοινοτήτων τεθούν σε αργία και ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων ή συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων είναι μικρότερος από αυτόν που απαιτείται για την επίτευξη απαρτίας, ο δήμαρχος καλεί αναπληρωματικούς δημοτικούς συμβούλους της ίδιας εκλογικής περιφέρειας ή συμβούλους της ίδιας δημοτικής κοινότητας από τον συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία με τη σειρά της εκλογής τους και για τον μέχρι τη λήξη της αργίας χρόνο. Αν πρόεδροι των δημοτικών κοινοτήτων τεθούν σε αργία, ο δήμαρχος καλεί τους αναπληρωματικούς τους για τον μέχρι τη λήξη της αργίας χρόνο. Αν για οποιονδήποτε λόγο αυτοί που κλήθηκαν, σύμφωνα με το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο, αρνηθούν ή δεν αποδεχτούν την άσκηση των καθηκόντων, εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 4 έως 6 για όσο διάστημα διαρκεί η αργία.

8. Αν μείνουν κενές έδρες δημοτικών συμβούλων και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, ο περιφερειάρχης προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο από την ημερομηνία κατά την οποία οι έδρες κατέστησαν κενές, την εκλογή τόσων συμβούλων και ισάριθμων αναπληρωματικών όσες είναι οι κενές έδρες.

9. Στην αναπληρωματική εκλογή της παρ. 8 εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 15. Η υποβολή των υποψηφιοτήτων στην αναπληρωματική εκλογή γίνεται είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημερομηνία των εκλογών. Οι κενές θέσεις κατανέμονται ανάμεσα στους συνδυασμούς ανάλογα με την εκλογική δύναμη καθενός από αυτούς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 26.

10. Αναπληρωματική εκλογή της παρ. 8 διενεργείται στο τελευταίο έτος της δημοτικής περιόδου, μόνον αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την επίτευξη απαρτίας.

11. Τα δημοτικά συμβούλια, η οικονομική επιτροπή, η επιτροπή ποιότητας ζωής και τα συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων λειτουργούν νόμιμα και με ελλιπή σύνθεση, η οποία δεν μπορεί να περιλαμβάνει μέλη λιγότερα από όσα απαιτείται για να έχουν απαρτία, αν δημοτικοί σύμβουλοι ή σύμβουλοι δημοτικής κοινότητας αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, αποβιώσουν, εκ- πέσουν, ή τεθούν σε αργία, ή αν οι έδρες μείνουν κενές για οποιονδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές έδρες να συμπληρωθούν, κατά περίπτωση, με αναπλήρωση ή με εκλογές, ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.

12. Για τη λήψη αποφάσεων των δημοτικών συμβουλίων, της οικονομικής επιτροπής, της επιτροπής ποιότητας ζωής και των συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων, η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των δημοτικών συμβούλων και συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων, αντίστοιχα, που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 37 ή με βάση τον αριθμό των μελών που αντιστοιχούν στις επιτροπές.

13. Όταν το δημοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας δεν μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα, επειδή υπάρχει έλλειψη δημοτικών συμβούλων ή συμβούλων δημοτικής κοινότητας, αντίστοιχα, αναστέλλονται κάθε είδους προθεσμίες των οποίων η τήρηση εξαρτάται από απόφαση του συμβουλίου, μέχρι να καταστεί δυνατή η νόμιμη λειτουργία του.

